

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Факультет обліку, фінансів та підприємницької діяльності

Присвячується
130-річчю НУХТ

**Всеукраїнська
науково-практична
конференція**

**«Актуальні проблеми
економічного та соціального
розвитку підприємств
харчової промисловості»**

24 — 25 квітня 2014 рік

КИЇВ НУХТ 2014

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Н.М. Лозовська, аспірант

Національний університет харчових технологій

Постійне зростання забруднення навколишнього середовища призводить до непередбачуваних наслідків. Підприємства харчової промисловості в результаті виробництва здійснюють велику кількість відходів та викидів. Виробництво продуктів харчування є ресурсомістким та передбачає утворення відходів виробництва. Одним з важливих напрямків зниження негативного впливу на довкілля на підприємствах харчової промисловості стає впровадження системи екологічного керування, метою якої є мінімізація впливу підприємства на довкілля, розвиток екологічної культури, екологічного типу мислення та екологічного світогляду персоналу, тому впровадження міжнародних стандартів серії ISO 14001 на сучасних підприємствах стає першочерговим завданням менеджменту.

Питання розвитку екологічної культури на сучасних підприємствах набули особливої актуальності внаслідок усвідомлення того, що суспільство невід'ємно пов'язане з природою, питання охорони довкілля, використання природних ресурсів, розвиток власної відповідальності за

стан навколишнього середовища стають першочерговими питаннями функціонування сучасної спільноти.

Персонал є важливим елементом будь-якого підприємства. Ефективність функціонування стандартів серії ISO 14001 великим чином залежить від професіоналізму, відповідальності, екологічного мислення та екологічної культури персоналу підприємства. Формування екологічної культури персоналу супроводжується підготовкою в галузі екологічного менеджменту.

В основі екологічних небезпек та екологічних проблем, які спричиняють підприємства харчової промисловості лежить низький рівень екологічної культури керівників підприємств та працівників підприємства

Екологічна культура — це невід’ємна частина культури особистості, що включає бережливе відношення до навколишнього середовища. Екологічна культура персоналу підприємства передбачає компетентну орієнтацію персоналу у питаннях охорони навколишнього середовища, її планування, оволодіння технікою економічного та правового аналізу впливу виробництва та її складових на екологічну систему, методами уникнення негативного впливу на навколишнє середовище, моделювання ресурсозберігаючих, безвідходних технологій.

Для розвитку екологічної культури персоналу підприємств харчової промисловості, на нашу думку, доцільно було б різноманітні форми, які сприятимуть активному засвоєнню питань екологічної проблематики (рис.).

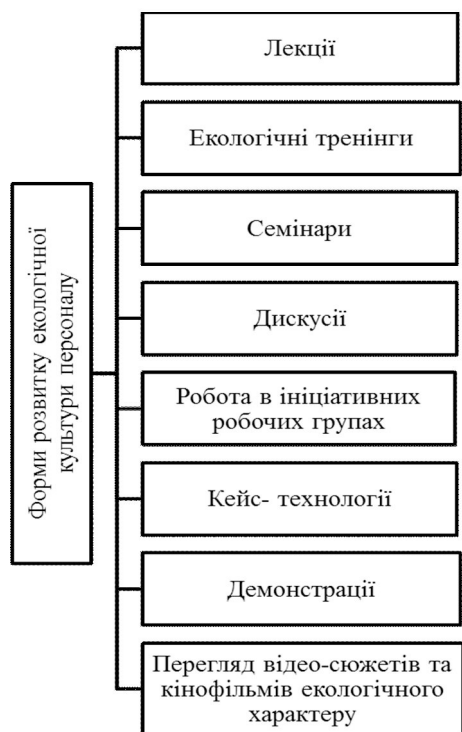

Рис. Форми розвитку екологічної культури на підприємствах

Одним з важливих раціональних методів вирішення частини екологічних проблем на підприємствах харчової промисловості є формування екологічної відповідальності персоналу.

Доцільною формою для формування екологічної відповідальності, на нашу думку, може бути використання тренінгової форми. Тренінги доцільно проводити на наступну тематику:

- ♦ Виготовлення екологічно чистих продуктів харчування;
- ♦ Розробка програми економії ресурсів;
- ♦ Біоіндикація стану довкілля;
- ♦ Я можу врятувати, змінити, допомогти, вплинути... на екологію;
- ♦ Як знищити сміття;
- ♦ Здоров'я людини в умовах екологічної кризи, тощо.

Керівництво відділу екологічного менеджменту має розробити програму підготовки персоналу, яка повинна включати оперативні, тактичні та стратегічні екологічні цілі підприємства, підвищення кваліфікації та атестацію персоналу.

Програма екологічної освіти на підприємстві харчової промисловості, на нашу думку, повинна містити наступні розділи:

- 1) Концепція стійкого розвитку.
- 2) Загальна інформація про систему міжнародних стандартів ISO 14001.
- 3) Екологічна політика підприємства.
- 4) Переваги, які отримує підприємство від впровадження системи екологічного менеджменту.
- 5) Ресурси, які необхідні для впровадження системи екологічного менеджменту.
- 6) Вплив виробництва на навколишнє середовище.
- 7) Методи мінімізації впливу підприємства на довкілля.
- 8) Шляхи підвищення ефективності та удосконалення екологічного менеджменту.

Необхідність розвитку екологічної культури персоналу визначена також тим, що систему екологічного керування підприємством необхідно підтримувати та постійно удосконалювати, тому персонал підприємства повинен розуміти важливість досягнення цілей екологічної політики підприємства харчової промисловості.

Таким чином, екологічна культура персоналу на підприємствах харчової промисловості є однією з важливих запорук функціонування екологічного менеджменту, сформована екологічна культура на підприємстві сприятиме екологічному удосконаленню виробництва, що дозволить знизити кількість використовуваних ресурсів та зменшити кількість відходів та викидів.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Бабина Ю.В.* Экологический менеджмент / Ю.В. Бабина, Э.А. Варфоломеева. — М.: ИД «Социальные отношения», Изд-во «Перспектива», 2002. — 207 с.

2. *Дерягина С.Е.* Экологический менеджмент на предприятии / С.Е. Дерягина, О.В. Астафьева, М.Н. Струкова. — Екатеринбург: ИПЭ УрО РАН — УГТУ УПИ, 2007. — 144с.

3. *Екологічний менеджмент і аудит: навч. посіб.* / [Під ред. Рижкова С.С.] — 3-тє вид., доп. — К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2009. — 208 с.

4. *Екологічний менеджмент: Навч. посіб.* / За ред. В.Ф. Семенова, О.Л. Михайлюк. — К.: Знання, 2006. — 366 с.

5. *Кожушко Л.Ф.* Екологічний менеджмент / Л.Ф. Кожушко, П.М. Скрипчук. — К.: ВЦ «Академія», 2007. — 432 с.